

MEVLEVÎLİK KÜLTÜRÜNE KATKI: MESNEVÎ ŞERHLERİ PROJESİ*

Contribution to Mevlevism Culture:
The Project of Masnavi Commentaries

Prof. Dr. Atabey KILIÇ**

ÖZET

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin Mesnevî-yi Ma'nevî'si Türk edebiyatında en çok Şerh edilen eserlerdendir. Gerek metni gerekse Şerhleri, Mevlevîlik kültürü için son derece önem arz eden ilk el kaynaklardır. Bu vesileyle henüz gün yüzüne çıkmamış klâsik Mesnevî Şerhlerini ilmî usullerle hazırlayarak ilgililerinin istifadesine sunmanın ve arûz/ımlâ husûsiyetlerine dikkat ederek Lâtin alfabesiyle bir Mesnevî metni ortaya koymanın gereği açıktır. Bu çalışmada Mesnevî metni ve Şerhleri üzerine hazırlanan projenin taslağı verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mevlevîlik, Mesnevî, Mesnevî Şerhleri

ABSTRACT

Mevlânâ Jalaluddin Rumi's Masnavi'l Ma'nevi is one of the most commented Turkish literatureworks. Both the text and commentaries are extremely important first-hand sources for the Masnavi culture. On this occasion, it is obviously essential to deliver to the persons interested the

* Bu çalışma, I. Neşvegâh-ı Sûfiyâne-Mevlânâ, Mevlevîlik ve Mesnevî Sempzoyumu (25-27 Haziran 2010, Yozgat-Sorgun)'nda sunulan tebliğin geliştirilmiş metnidir.

** Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakóltesi, atabeykilig@gmail.com

uncovered classical Masnavi commentaries prepared with scientific procedures and to put out a text in Latin alphabet making sure of prosody/spelling. In this study, the draft of the project prepared on Masnavitext and commentaries will be presented.

Key Words: Mevlevism, Masnavi, Masnavi Commentaries

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin en önemli eseri olan Mesnevî-yi Ma'neviyye'nin bizatihi metni kadar şerhleri de Mevlevîlik kültürünün müesses bir nizama kavuşmasında ve yaygınlaşmasında hayatî görev üstlenen kaynaklar arasındadır. Ancak son dönemde kaleme alınan şerhlerin dışında bilhassa klâsik dönem Mesnevî şerhleri dünyâsına pek nüfûz edilememiştir. Mesnevî irfânının kaynağına daha yakın olan ilk dönem şerhleri günümüz okuyucusuna ve Mesnevî muhiplerine maalesef ulaşabilmiş değildir. Hem akademik hem de popüler anlamda hissedilen bu ihtiyaca cevap vermek niyeti ile Anadolu sahasında kaleme alınan klâsik Türkçe Mesnevî şerhlerini ilim ve irfân âleminin yararına sunmak için bir Mesnevî Şerhleri Projesi düşünülmüştür.

Mesnevî gibi evrensel kültüre ait bir şâheserin lafzı, ilmî okuma yöntemleri ışığında Lâtin harfleri ile basılı hâle getirilmemiştir; bu yüzden Farsça ve klâsik şiir bilgisi olmayan Mesnevî muhipleri orijinal okunuşu ve şiirsel âhenginden yoksun bir şekilde sadece tercüme veya bazı şerhleri ile iktifâ etmektedir.

Bilindiği üzere şerh metinlerinin birçoğu ortaya çıkmadığı için bu külfetli ve hacimli projenin ciddî ekip çalışması gerektirdiği ortadadır. Bu sebeple Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda hazırlanan seri doktora tez çalışmaları ile söz konusu projeye akademik bir hüviyet kazandırılmıştır. Yapılan/yapılacak çalışmalarda, belirlenen bir sistem çerçevesinde Mesnevî beyitlerinin arûz imlâsına uyularak yapılmış çevriyazılarıyla birlikte beyitlerin metindeki tercümelerine yer verilmiş/verilecektir. Mesnevî'nin tüm metninin bu şekilde günümüz alfabesine aktarılması, Mevlânâ'nın şiirdeki vezin tasarruflarını belirlemenin ötesinde Mesnevî'nin Farsça metnine aşinâ olmayan okurun da rahatlıkla yararlanabileceği bir metni gün yüzüne çıkarmaya vesile olacaktır. Bu sebeple yapılan ilk iş, Mesnevî şerhlerinin eski yazılı metinlerinin ilmî usûllere uygun olarak günümüz alfabesine aktarılmasıdır.

Mesnevî Şerhleri Projesi'ne Anadolu sahasındaki ilk tam Türkçe Mesnevî şerhi olan Şem'î Şem'ullâh'ın Şerh-i Mesnevî'si ile başlandı. Toplam altı cilt olan bu eser, hacmi de göz önünde bulundurularak dört farklı tez çalışması olarak taksîm edilmiştir.

Şem'î Şem'ullâh - Şerh-i Mesnevî

1. Cilt:

[Abdülkadir Dağlar; *Şem'î Şem'ullâh Şerb-i Mesnevî (I. Cilt) (İnceleme-Tenkitli Metin-Sözlük)*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, (Dan.: Prof. Dr. Atabey Kılıç), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri 2009, 1455 s.]

Abdülkadir Dağlar bu çalışmasında ilk olarak Türk edebiyatında geleneksel şerh meselesini tartışmış, Türk edebiyatı araştırmacılarının konu ile ilgili çalışma, tespit ve hükümlerini değerlendirerek şârihlerin eserlerinde kullandıkları usûllerin ortak noktalarını belirlemeye çalışmıştır. Ardından ayrıntılı bir literatür taraması sonucunda geleneksel şerh dünyasının ve özelde Mesnevî şerhleri ve şârihleri hakkında bilgi vermiştir.

Dağlar'ın çalışmasındaki asıl kısım ise Şem'î Şem'ullâh ve Şerh-i Mesnevî'yi tahlil ettiği bölüm ile şerh metni içeren bölüm ve fonksiyonel sözlüktür. Araştırmacı şârih ve şerh hakkında çeşitli tahlillerde bulunmuş, eserin yazma eser kütüphanelerindeki nüshalarını inceleyip nüsha şeceresi oluşturmuş ve metin tenkidi yoluyla müellif nüshasına en yakın metni oluşturmaya çalışmıştır. Çalışmanın sonunda ise metin içinde geçen kelime, kavram ve terkiplerle ilgili şârihin verdiği anlamlardan yola çıkarak fonksiyonel bir sözlük hazırlamıştır.

Bu çalışmanın hazırlanma şablonu şöyledir:

- 4058 beytin tercüme ve şerhi
- Metin incelemesi
- 5 nüshadan tenkitli metin
- Transliterasyon (Şem'î'nin Mesnevî'yi okuma metotları ile) ve transkripsiyon çalışması
- Lugavî anlamlar ve Metin İçi Bağlamlı (Fonksiyonel) anlamlar sözlüğü

rağbet (23) peydâ olup vuşûline sa‘y u kûşîş eyleyeler *çün* imâle ile istifhâmdur keyfe ma‘nâsına ki bu ma‘nâ üzre şerh (24) olındı ve bu hem vechdür mısrâ‘-ı evvelde neyden istimâ‘ eyle çünki hikâyet eyler belki cüdâlıktan şikâyet eyler (25) pes neyüñ sözünü istimâ‘ idüp ğaflet eyleme belki anuñ şikâyetini dağı gûş-ı cānıla ıŝgâ eyler zîrâ (26) saña ol şikâyetden nef‘-i keşîr vardur zîrâ şikâyetüñ sırrını fehm itdükde saña bir sūz u harâret peydâ oldı (27) seni vaţan-ı aŝlî cānibine ʔalib ü rāğib eyler bu vech üzre *çun* imâlesizdür ki istifhâm ma‘nâsı yokdur. (28) Sürürî Efendi rahmetullâhi ‘aleyh şikâyeti taqdim ve hikâyeti te’hîr eylemişdür neyden murâd insân-ı kāmildür ki (29) mürşid-i kāmil yine andan ‘ibâretdür neyle münâsebeti ve mürşidüñ neye olan müşâbeheti yukarı yanında...”

2. Cilt

[Turgut Koçoğlu; *Şem’î Şem’ullâh Şerh-i Mesnevî (II. Cilt) (İnceleme-Tenkitli Metin-Sözlük)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, (Dan.: Prof. Dr. Atabey Kılıç), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri 2009, 1352 s.]

Turgut Koçoğlu, Şem’î Şem’ullâh Efendi’nin Şerh-i Mesnevî’sinin ikinci cildini ele aldığı bu çalışmasında önce giriş mahiyetinde şerh kavramını değerlendirerek Türk edebiyatında vücuda getirilmiş Mesnevî şerh ve tercümelerine değinmiştir. Ardından Şem’î Şem’ullâh Efendi’nin hayatı ve eserlerine yer vermiş ve Şerh-i Mesnevî’nin ikinci cildini; nüshaları, şerhin yazılışı, dil ve muhteva özellikleri ve diğer tam Mesnevî şerhleri ile mukayesesi gibi başlıklar altında incelemiştir.

Çalışmanın ikinci önemli kısmı ise şerhin metni ve metinden hareketle hazırlanmış olan sözlüktür. Bu çalışmanın şablonu da şu şekildedir:

- 3810 beytin tercüme ve şerhi
- Metin İncelemesi
- 4 nüshadan tenkitli metin
- Transkripsiyon çalışması
- Fonksiyonel Sözlük

بِعْدَاءِ مَا وَجِبَ مِنْ حَمْدِهِ الْقَدِيرِ . وَالصَّلَاةِ عَلَى نَبِيِّهِ الْبَشِيرِ وَالنَّذِيرِ . وَجِبِّهِ الْكِرَامِ وَالْأَخْيَارِ وَالْإِبْرَاهِيمِ وَالْإِسْمَاعِيلِ وَالْإِسْحَاقَ وَالْيَسَعَ وَالْيُوسُفَ وَالْحَنَانِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا بِرَبِّهِ الْعَالَمِ . وَمَلَأَنَا مِنْ مَلَأَتِهِ الْبَرِّ . وَرَكِبَ مَقْصُورَ سُلْطَانِ
مُرَادِ خَانَ حَضْرَتِي دَرَكَةَ سُلْطَانِ سَلَاطِينِ جِهَانِ . فَرِيدِ زَمَانِ وَجِيدِ دَوْرَانِ . مَبْنَعِ الْجُودِ وَالْإِيمَانِ . مَعْدِنِ النُّعْلِ
وَالْعُرْفَانِ . دَرَادِ أَرَاةِ عَمْرِهِ وَاجْلَالِهِ . وَأَبْدَانِهِ خَلْفَهُ وَأَقْبَالِهِ . بِرَأْسَانِهِ مَوْصُوفِ أَوْلَادِ سَعَادَتِهِ وَرُؤُوسِ
بَادِشَاهِ عَالَمِيَا . حَضْرَتِي كَابِنْدِنِ مَشْنُوعِي شَرِيفِ سَارِ تَرْكِيهِ شَرَحِ أَوْلِيَانِي إِيجُونِ فَرْمَانِ شَرِيفِ وَاجِبِ الْإِتْبَاعِ
وَارِدِ الْوَلَعْنِ بِوَعْدِهِ فَمِنْ بَرِّ تَعْصِينِ شَمْسِي حَمِيدِ . أَوْلِ انْشَارِ بَرِّيَارَتِ وَغَايَاتِ پَرِهْمَاتِ مَوْجِبِهِ سَكَاةِ دَوْلَتِ سَمَوِي
كُوشِشِ اِيْدُوبِ بَعْوَنِ اللَّهِ الْمَلِكِ الْمَعَالِمِ اِلْجِلْدِ اَوَّلِ تَمَامِ شَرَحِ اَوْلُوبِ شَمِيدِي اِلْجِلْدِ تَائِي نَكِ شَرَحِ اَوْلَسْتِهْ شُرُوعِ اَوْلُوبِ
بَائِيضِ التَّاحِيرِي سَزْكَالِ لُطْفُكَدَنْ خَيْرِ لَهْ خْتَمِ اَيْلِهْ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ رَبِّكَ تَائِي بَعْضِي رُكْبَتِ تَائِي خَيْرِي نَحْدِ دَوْرِ

Şem'î Şem'ullâh; Şerh-i Mesnevî, Cilt 2, Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi No: 6401, 1b

“[H1b] (1) ba‘de edâ’i mâ-vecebe minhamdillâhi’l-ğadîr ve’ş-şalâtu ‘alânebiyyihi’l-beşîru’n-nezîr ve şahbihi’l-kirâmi ve’l-ağyâr ve (2) âlihi’l-emcâdi ve’l-ebrâr lâzım olan vaşf-ı zıllullâh-ı fi’l-‘âlem ve melâz u melce-yi benî-Âdemdür ki mağşud Sultân (3) Murâd hazretleridür ki sultân-ı selâtin-i cihân ferîd-i zamân vağîd-i devrân menba‘u’l-cûdi ve’l-emân ma‘denu’l-fazli (4) ve’l-irfândur edâmallâhu te‘âlâ ‘umrahu ve iclâlehu ve ebbedallâhu ħilâfetu ve iğbâlehu bu evşâf ile mevşûf olan sa‘âdetlü ve mürüvvetlü (5) pādşâh-ı ‘âlem-penâh hazretleri cânibinden Meşnevî-yi Şerîfûñ lisân-ı Türkîyile şerğ olunması için fermân-ı şerîf-i vâcibü’l-ittibâ‘ (6) vârid olmağın bu ‘abd-i fağîr-i pür-tağşîr Şem‘î-yi ħağîr ol işâret-i pür-beşâret ve ‘inâyet-i pür-ğimâyet mücebince cân u dilden sa‘y u (7) küşîş idüp bi‘avni’l-Meliki’l-Müte‘âl cild-i evvel tamâm şerğ olunup şimdi cild-i şâniyi şerğ itmege şürü‘ eyledi (8) yâ ħayru’n-nâşîrîn sen kemâl-i luğfuñdan ħayr ile ħatm eyle”

3. ve 4. Ciltler

[Oğuzhan Şahin; *Şem'î Şem'ullâh Şerh-i Mesnevî (III- IV. Cilt) (İnceleme - Tenzitli Metin – Sözlük)*, Devam Eden Doktora Tezi, (Dan.: Prof. Dr. Atabey Kılıç), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.]

Bu tez çalışması tamamlanma aşamasındadır. Çalışmada ortaya konulması düşünülen taslak şu şekildedir:

- 3. Cilt: 4810 beytin tercüme ve şerhi
- 4. Cilt: 3855 beytin tercüme ve şerhi

- Metin incelemesi
- Transkripsiyon sistemiyle tenkitli neşir alışması
- Fonksiyonel Sözlük

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ . سَعَادَتْلُو و مَرُوتْلُو سلطان مراد خان بن سلطان سليم خان . حضرت لريد . ادا م ا ب ع م ر
 و دولته . و ابتدا قبالة و سلطنة . الى انتهاء الزمان . و انقراض الدوران . که حضرت مولانا تک قدس سره الغرير
 مشنوی شریفی لسان ترکی ایله شرح اولمخ مراد شریفی اولدو و عیون . ساکن کچ و حیات مطالب کچ قناعت
 ملازم خلوت و عزلت . تارکی دنیا و پر محنت . افقر الوری قلیل البضاعه . سمعی جعیر جلد اولی و جلد ثانی
 عون یزدانی . و توفیق رحمانی ایله تمام ایدوب الآن جلد ثالثک شرحه شروع ایلدی . امید در لطف الاهی
 و ج احسن اوزره آخریه ایریشه . حضرت مولانا قدس سره الغریر بو کتابک دیباچه سنده حکم الاهی تک کثیر

Şem’î Şem’ullâh; Şerh-i Mesnevî, Cilt 3, Süleymâniye Kütüphanesi İsmihan Sultan 272, 1b.

“...bi’l-‘adli ve’l-ihsân sa‘adetlü ve mürüvvetlü Sultân Murâd Han bin Sultân Selîm Han Hazretleridür edâ mellâhu ‘umrehu ve devletehu ve ebbede iqbâlehu ve saltanatehu ilâ intihâyi’z-zemân ve inqirâzi’d-devrân ki Hazret-i Mevlânânuñ quddise sırrahu’l-‘azîz Mesnevî-yi Şerîfi lisân-ı Türkî ile şerh olunmak murâd-ı şerîfleri olduğı için sâkin-i künc-i vahdet ve tâlib-i genc-i kanâ‘at mülâzım-ı halvet ü ‘uzlet târik-i dünyâ-yı pür-mihnet efkaru’l-verâ kalîlü’l-bizâ‘a Şem‘î-yi haķir cild-i evveli ve cild-i şânîyi ‘avn-i Yezdânî vü tevfiķ-i Raħmânî ile tamâm idüp el-ân cild-i şâlišüñ şerhine şürü‘ eyledi ümmizdür ki luṭf-ı İlâhî ile vech-i aḥsen üzre aḥirine irişe...”

اد صفا جسد بر صفا اولان سعادتمند امر و علم پادشاه عالم پناه حق تعالی طرفه ان مشنای شکران نترک
ایدر شرح اولدی ایچکلا فرمان شریف اوجب الاتقال دورا دیولانی زبونه و صغیف کسکی کت حال اول
پر بشارت سیسی اوجان اولدی کونش ایله ایله یونانته المکله آت مشنوی شرف اولدی ادر نالک شرفی نام
المینه فرماتد عالی سیسی ایله افرایعک شرف من مشروع ایله یی یارایته المراتد سراسان ایله ما کسه ایله اعالی
مسیه اوللا جهال اگر چه مشرک شرف کنی دن کام شهرت و اشتمار یولوب آنردن کچ لطیف کتایله ادر شرف اولدی

Şem'î Şem'ullâh; Şerh-i Mesnevî, Cilt 4, Süleymâniye Kütüphanesi Dâru'l-
Mesnevî 204, 1b-2a.

“...bu evşâf-ı hamîde ile mevşûf olan sa‘âdetlü ve mürüvvetlü pâd-şâh-ı ‘âlem-penâh hazretleri tarafından Meşnevî-yi şerîfüñ lisân-ı Türki ile şerh olunması için fermân-ı şerîf-i vâcibü’l-ımtişâl vürüd bulmağın bu bende-yi za‘îf Şem‘î-yi şikeste-ğâl ol pür-beşâret sebebi ile cân u dilden sa‘y u küşîş iderise bi‘avnillâhi’l-Meliki’l-Vehhâb Meşnevî-yi şerîfden defter-i şâlişüñ şerhini tamâm eyledi fermân-ı ‘âlî sebebi ile defter-i râbi‘uñ şerhine şürü‘ eyledi yâ Müyessire’l-murâdât sen âsân eyle tâ ki suhûletile itmâmı müyesser ola”

5. ve 6. Ciltler

[Zehra Gümüş; *Şem'î Şem'ullâh Şerh-i Mesnevî (V-VI. Cilt) (İnceleme - Tenkitli Metin - Sözlük)*, Devam Eden Doktora Tezi, (Dan.: Prof. Dr. Atabey Kılıç), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.]

Bu tez çalışması da tamamlanma aşamasındadır. Çalışmada ortaya konulması düşünülen taslak şu şekildedir:

- 5. Cilt: 4333 beytin tercüme ve şerhi
- 6. Cilt: 4944 beytin tercüme ve şerhi
- Metin incelemesi
- Transkripsiyon sistemiyle tenkitli neşir çalışması
- Fonksiyonel Sözlük

İsmâîl Rusûhî-yi Ankaravî - Mecmû'atu'l-Letâyif ve Matmûratu'l-Ma'ârif

1. Cilt

[Ahmet Tanyıldız; *İsmâîl Rusûhî-yi Ankaravî-Şerh-i Mesnevî (Mecmû'atu'l-Letâyif ve Matmûratu'l-Ma'ârif) (I. Cilt) (İnceleme-Metin-Sözlük)*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, (Dan.: Prof. Dr. Atabey Kılıç), Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri 2010, 1449 s.]

Ahmet Tanyıldız, çalışmasının giriş kısmında Ankaravî'nin hayatı, kişiliği ve eserlerine temas etmiş, ardından Mecmû'atu'l-Letâyif ve Matmûratu'l-Ma'ârif'in birinci cildini; şerh metodu, şârihin bakış açısı, metnin içeriği, kelime dünyası, dinî ve felsefî ekollere bakış açısı, şerhin kaynakları, diğer şârihlerle etkileşimi vb. yönleriyle değerlendirmiştir.

Daha sonra şerh metnine ait nüshalar tasnîf ve tavsîf ederek iki nüsha üzerinden şerhin metnini kurmuştur. Çalışmanın son bölümünde ise şerh metninde geçen kelime ve terkiplerin lugat anlamları ve gramer yönünden açıklamaları ile kelimelerin metin bağlamında üstlenmiş olduğu anlamlarından oluşan fonksiyonel bir sözlük oluşturmuştur. Çalışmanın şablonu şu şekildedir:

- Metin İncelemesi
- Tenkitli metin
- Transkripsiyon çalışması
- Metin İçi Bağlamlı (Fonksiyonel) Sözlük ve Gramer Sözlüğü

بشنوای بی چون شکایتی کند از خیر آسهای کند آیت بوخی بجه شکایت آیدر شکایتی کند

بگو حد الفل و ذل و این سر کرد تن شکایت آیدر ای کوی کو متذ اسرار طریقت و شنوای کتار حقیقت
حضرت را تا اندی سر از او بشنوید جو استماعه امر آید و بی غیر و جلازه ایلمر کل من نکتة خطیوه و آیدر
و بر اع غنه که امانت حکایت میکند دینه لی قابل آیدر و باخروج غنه که هر دم غمخوار آیدر کند
دینه لی و چون آیدر بجه کوی به بار آیدر بی طلب علی قابل آیدر لی و کوی بشنود بی استماعه امر آیدر
ایلمر کل من نکتة خطیوه و آیدر و بر شنوای آیدر از جبه و از این استماعه امر آیدر و باخروج غنه که هر دم غمخوار آیدر
و چون آیدر بجه کوی به بار آیدر بی طلب علی قابل آیدر لی و کوی بشنود بی استماعه امر آیدر

İsmâîl Rusûhî-yi Ankaravî - Mecmû'atu'l-Letâyif ve Matmûratu'l-Ma'ârif, Afyon Gedik Ahmed Paşa Kütüphanesi, No: 18215, 12a.

“(1) Meşnevî***Bi’şnev in ney çun hikâyet mikuned******Ezcüdâyhâ şikâyet mikuned***

İşit bu ney niçe şikâyet ider şikâyet degül [A12a] (1) belki cüdâlıklardan olan ser-güzeştin hikâyet ider ey güş kunende-yi esrâr-ı tarîkat ve şinevende-yi güftâr-ı haķîkat (2) Hâzret-i Mevlânâ quddise sırruhu evvelâ bi’şnev diyü istimâ’a emr idüp ğayrı ‘ibâretile ibtidâ eylemediklerinde nükte-yi ‘azîme vardur (3) zîrâ ney ki âġâz-ı hikâyet mikuned diseler qâbil idi ney ki her dem naġme-yi âmâlî kuned (4) diseler ve bunuñ emşâli nice güne ‘ibâretile ta’bir kılsalar qâdir idiler ve lâkin bi’şnev diyü istimâ’a emrile evvel ibtidâ (5) eylediler anuñçün ki dîn ü tarîkatde ibtidâ vâcib ü lâzım olan istimâ’dur anuñçün başardan ve sâyir-i a’zâdan (6) ve cevârihden dîn ü tarîkatde sem’ evlâdur ve efđaldur”

SONUÇ

Mesnevî Şerhleri Projesi tamamlandıġında Mesnevî metninin tamamının okunuşunu ilmî bir şekilde Lâtin harfleriyle ortaya koyan bir çalışma gerçekteşmiş olacaktır.

Mesnevî şerhlerinin metinlerinin ilim dünyasına kazandırılması ile muhtevalarındaki zenginliklerin dökümü mümkün olacaktır. Bu sayede tek tek şerh sözlükleri oluşturulabileceġi gibi büyük bir şerhler sözlüğü veya konulu şerh sözlükleri hazırlanabilir.¹

Mesnevî-yi Ma’nevî gibi dünyanın ortak kültür mirasından kabul edilen bir şâheser üzerinde gelenegin yapmış olduġu bütün tercüme ve şerh eserleri en kısa zamanda akademik ve popüler dünyanın yaygın ve rahat kullanımına kazandırılmalıdır. Bu yolla Mesnevî’nin beyitlerine verilen anlamları bir arada mukayeseli olarak veren modern ilmî çalışmalar daha kolay ortaya konacaktır.

¹ Bu tarzda hazırlanmış bir sözlük taslaġı için bk. Atabey Kılıç “Mesnevî Şerhleri Sözlüğü” *Uluslararası Mevlânâ ve Tasavvuf Kültürü Sempozyumu*, 9-10 Ekim 2010, Manisa.

